

**UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 1 marca 2017 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Sawin PLH060068**

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn.zm.) –sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 sporządza plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat.

Zgodnie z art. 27a ustawy o ochronie przyrody sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 jest właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska. Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
  - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
  - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Stosownie do art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.

Obszar Natura 2000 Sawin PLH060068, został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Obszar został uznany za obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana, jako dokument nr C(2010) 9669), (2011/64/UE). Aktualny status obszaru określa Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/2334 z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia dziesiątego

zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2016) 8191 (Dz.U.UE L z dnia 23 grudnia 2016 r.).

Obszar położony jest na terenie Obniżenia Dubienki, które stanowi część Polesia Wołyńskiego. Obejmuje 7,17 ha zdegradowanego torfowiska znajdującego się w bliskim sąsiedztwie zbiornika retencyjnego Niwa. Część obszaru w wyniku procesu sukcesji i przesuszenia zarosła. W niedalekiej odległości znajduje się duży rów odwadniający - Rów Pomiary. Od północy teren graniczy z otuliną Chełmskiego Parku Krajobrazowego. Obszar znajduje się na terenie powiatu chełmskiego, gmin: Sawin i Wierzbica.

Obszar obejmuje niewielki fragment torfowiska, którego powierzchnia dochodziła do 400 ha. Torfowisko to było jednym z pięciu najzasobniejszych stanowisk kłoci wiechowatej *Cladietum marisci* w Polsce środkowo-wschodniej. Szacuje się, że w latach 50 XX w. torfowiska nakredowe z dominującym szuwarem kłoci wiechowatej zajmowały tu powierzchnię około 200 ha. Jednak w wyniku przeprowadzonych na terenie torfowiska melioracji odwadniających oraz eksploatacji torfu, doprowadzono do degradacji siedliska. Obszar Natura 2000 Sawin obejmuje obecnie najlepiej zachowanym fragment, zdegradowanego torfowiska.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosownymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Sawin PLH060068 został wyznaczony dla ochrony siedlisk przyrodniczych:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumi*, *Schoenetum nigricantis*)
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Sawin PLH060068 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotu ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy siedliskowej (dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dz.U.UE.L92.206.7, Dz.U.UE-sp.15-2-102 z późn. zm.).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu „Ochrona bioróżnorodności siedlisk trawiastych wschodniej Lubelszczyzny” (Nr 520/2014 Wn-03/OP-XN-02 D), dofinansowanego ze środków Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą był dr Wojciech Mróz. Wyniki prac eksperckich posłużyły przygotowania niniejszego zarządzenia.

Przedmiotowy plan zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Sawin, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 3) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 4) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 5) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2012. poz.1247) oraz przedstawiono mapę w załączniku nr 2.

Na etapie opracowania dokumentacji PZO, stwierdzono, że siedlisko, zdefiniowane w Standardowym Formularzu Danych jako 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), powstało w wyniku

przekształcenia się torfowiska nakredowego. W SDF płyty z trzęślicą modrą zostały uznane za siedlisko 6410. Jednak ze względu na brak innych gatunków typowych i charakterystycznych dla tego siedliska należy uznać, że siedlisko nie jest w tym obszarze reprezentatywne i powinno zostać ocenione na D, a co za tym idzie powinno zostać usunięte z listy przedmiotów ochrony. Jest to szczególnie istotne, gdyż jednym z głównych celów ochrony w tym obszarze jest powstrzymanie sukcesji trzęślicy modrej na torfowiskach nakredowych 7210 oraz młakach alkalicznych 7230. Dominującym gatunkiem jest tu trzęślica modra (*Molinia caerulea*), która tworzy zwartą darń, szczególnie w miejscach które nie są koszone. Siedlisko występuje głównie w miejscach bardziej przesuszonych, na obrzeżach torfowiska.

Podstawowym zagrożeniem dla obszaru jest odwodnienie torfowiska przez rów opaskowy położony przy grobli zbiornika Niwa oraz naturalna sukcesja siedlisk, której skutkiem jest zarastanie torfowisk. Aby siedliska 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumi*, *Schoenetum nigricantis*) jak i 7230 Górskich i nizinnych torfowisk zasadowych o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, zachowały się, potrzebne jest odpowiednie uwodnienie. Znajdujące się w obrębie obszaru rowy odwadniające sprawiają, że wody z terenu torfowiska są dużo szybciej odprowadzane, co skutkuje przesuszeniem siedlisk. Dodatkowym zagrożeniem jest brak gospodarki kośnej. Brak koszenia sprawia, że postępuje proces sukcesji i zaczynają wkraczać gatunki zaroślowe. Efektem niewystarczającego stopnia uwodnienia, jest ekspansja trzęślicy modrej oraz krzewów i podrostu drzew.

Wskazane działania ochronne mają na celu utrzymanie właściwego stanu zachowania siedlisk gatunków dla ochrony, których powołano obszar Natura 2000. Dla przywrócenia właściwego stanu ochrony w obszarze należy przede wszystkim zadbać o prawidłowy poziom wód gruntowych. Zarówno zbyt wysoki jak i zbyt niski poziom wód gruntowy nie jest optymalny do rozwoju roślinności torfowiskowej, która jest najcenniejszym składnikiem siedlisk występujących na tym obszarze. Poza odpowiednim uwodnieniem ważne jest również koszenie płatów siedlisk, aby nie wkraczały krzewy i podrost drzew. Siedliska w obszarze występują w postaci kompleksu przeplatających się siedlisk, zmniejszenie powierzchni siedliska 6410 (Zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (*Molinion*)) poprzez zwiększenie arealu siedlisk 7210 (Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumi*, *Schoenetum nigricantis*) oraz 7230 (Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk) będzie pozytywnym procesem. Poprawa stanu torfowisk nakredowych musi się odbyć kosztem zmniejszenia powierzchni zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (które nie są typowo wykształcone – reprezentatywność D). Na terenie obszaru należy dążyć do odtworzenia dobrze zachowanych płatów torfowisk 7210 i 7230.

Dokumenty planistyczne gmin Sawin i Wierzbica, wskazują, że grunty znajdujące się w granicach obszaru stanowią łąki i pastwiska oraz niewielki fragment zbiornika wodnego. Obecne przeznaczenie gruntów zapewnia właściwe użytkowanie na terenie obszaru. Plan zadań ochronnych nie zawiera wskazania do zmian zapisów w dokumentach planistycznych. Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak: WPN.6320.25.3.2016.MPO z dnia 26 września 2016r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości składania uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu.

W trakcie procesu planistycznego odbyły się w dniach 14.10.2016r. i 28.10.2016r. spotkania z udziałem zespołu lokalnej współpracy. Spotkania miały charakter spotkań plenarnych oraz warsztatów terenowych. Do udziału w pracach Zespołu Lokalnej Współpracy, zaproszono przedstawicieli gmin Sawin i Wierzbica, powiatu chełmskiego oraz przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego, Urzędu Wojewódzkiego, ARMiR, LODR oraz organizacji pozarządowych.

Obwieszczeniem znak WPN.6320.25.6.2016.MPO z dnia 27.12.2016r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie (Kurier Lubelski z dnia 27.12.2016r.). Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie oraz w Urzędach Gmin Sawin i Wierzbica.

Osoby zainteresowane projektem mogły składać uwagi i wnioski przez okres 21 dni, począwszy od dnia 09.01.2017r. Na tym etapie nie wpłynęły uwagi do ww. dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie w trakcie procedowania wniósł poprawkę w § 4, polegającą na usunięciu z zapisu „*Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony zawiera załącznik nr 3 do zarządzenia*”, informacji o gatunkach ptaków, które nie są przedmiotami ochrony w obszarze.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015r., poz. 525 z późn.zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego w dniu 20 lutego 2016 r. (pismo znak PN-I.0522.6.2017).

Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 50 tys. zł.

Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny nie zawiera zapisów mogących skutkować wpływem na rynek pracy, nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpłynie także na sytuację i rozwój regionalny.